J. Myanmar. Acad. Arts Sci. 2019 **Vol. XVII. No. 6A**

မင်းယုဝေ၏ အတွေးအမြင်ကဗျာများ လေ့လာချက်

စန်းမြင့်*

စာတမ်းအကျဉ်း

ဤစာတမ်းသည် 'မင်းယုဝေ၏ အတွေးအမြင်ကဗျာများ လေ့လာချက်' စာတမ်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုစာတမ်းတွင် မင်းယုဝေ၏ အိမ်ပြန်ချိန်ကဗျာများထဲမှ အတွေးအမြင်ပါသော ကဗျာနှင့်ထိုကဗျာကို ဖန်တီးရေးဖွဲ့ရာ၌ အသုံးပြုသည့် အတွေးစိတ်ကူးများကို လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။ ကဗျာ့စိတ်ကူးကြောင့် ကဗျာဆရာ တင်ပြလိုသော အတွေးအမြင်သည် နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်လာရသည့် သဘောကိုလည်း ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။ ဤစာတမ်းတွင် အခန်း(၁)၌ စာရေးဆရာ၏အတ္ထုပ္ပတ္တိ၊ အခန်း(၂)၌ ကဗျာ့သဘော၊ အခန်း(၃)၌ မင်းယုဝေ၏ ကဗျာများအပေါ် စာပေပညာရှင်များ၏အမြင်နှင့် သုံးသပ်ချက်၊ အခန်း(၄)၌ မင်းယုဝေ၏ အတွေးအမြင်ကဗျာများလေ့လာချက်တို့ ပါဝင်ပါသည်။ ကဗျာ များကို လေ့လာသည့်အခန်း၌ 'ကျွန်ုပ်တွေ့သောကဗျာတစ်ပုဒ်'၊ 'မအိုသူများ'၊ 'အတွယ်အတာ' နှင့် 'ကစားကြပါစေ' လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။

နိဒါန်း

ကဗျာအပါအဝင် ရသစာပေ၏အစွမ်းကြောင့် ပရိသတ်တွင် နှစ်သက်ခြင်း ရသကို ခံစားကြရသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် ဘဝအသိအာနိသင် နှစ်သက်ခြင်းရသကို ခံစားနိုင်သည်။ နှစ်သက်ခြင်းသက်သက်ကို သဒ္ဒါလင်္ကာရ၊ အတ္ထာလင်္ကာရတို့မှ ရနိုင်သည်။ ဘဝအသိအာနိသင်နှစ်သက်ခြင်းကိုမူ စာရေးသူ၏စေတနာအခံ ရှိပြီးလျှင် ရေးဖွဲ့သော အကြောင်းအရာမှာလည်း လေးနက်မှုရှိမှသာ ရရှိနိုင်ပါသည်။ ကဗျာ များကို လေ့လာသုံးသပ်ရာတွင် စာပေအရေးအဖွဲ့ အနုပညာဂုဏ်မြောက်မှုအပြင် ဘဝ အတွေးအမြင်ရရှိမှုကိုလည်း ထည့်သွင်း၍ တန်ဖိုးဖြတ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ကဗျာ၏ အကြောင်းအရာ၊ စိတ်ကူးဉာဏ် (သို့မဟုတ်) အတွေးအခေါ် စေတနာကောင်းလျှင် ကောင်းသလောက်၊ စေတနာညံ့လျှင် ညံ့သလောက် ကဗျာ့ခွန်အား ကောင်းမွန်နိုင် သကဲ့သို့ လျော့ပါးနိုင်သည်။ ကဗျာစာဆိုအနေနှင့် လောကတွင် တွေ့မြင်ရသော အာရုံများအပေါ်၌ အာရုံခံစားပြီးလျှင် နက်ရှိုင်းသော အတွေးအခေါ်တို့ကို ထုတ်နုတ်၍ ကဗျာအဖြစ် ဖန်တီးနိုင်မှသာ ဘဝအသိအာနိသင်ပါသော ရသမြောက်ကဗျာကောင်းတို့ ပေါ်ထွက်လာမည် ဖြစ်ပါသည်။

---

* ဒေါ်၊ ကထိက၊ မြန်မာစာဌာန၊ ပုသိမ်ပညာရေးကောလိပ်

စာဆိုတစ်ဦး၏ ကဗျာကောင်းတစ်ပုဒ် (သို့မဟုတ်) အားကောင်းသော ကဗျာတစ်ပုဒ်၏ ရသကို လူမျိုးမရွေး၊ ဘာသာမရွေး ခံစားနိုင်ကြပါသည်။ ထိုကဗျာမျိုးကို ဖတ်ရလျှင် ပရိသတ်၌ နှစ်သက်ခြင်း ခံစားမှုမှတစ်ဆင့် မေ့မရအောင် စွဲကျန်ရစ်ခဲ့သော ဘဝအတွေးအမြင်များကို ရရှိနိုင်ကြပါသည်။ ဆရာမင်းယုဝေသည် လောကကို ချစ်ခင်တွယ်တာတတ်သော ကရုဏာစိတ် မေတ္တာစိတ်များဖြင့် ရှုကြည့်၍ လောကလူသားတို့၏ ငြိမ်းချမ်းသာယာရေး၊ လူ့အခွင့်အရေး တိုးတက်ရရှိရေးတို့ကို ဦးတည်၍ ရေးဖွဲ့တတ်ပါသည်။ သူ၏ကဗျာများသည် ဒိဋ္ဌလောကကို အခြေခံပြီး စေတနာကောင်းကို အားပြုကာ ရိုးရိုးနှင့်မွန်မြတ်သော စိတ်အလှဆီသို့ ဦးတည်ကာ ရေးဖွဲ့ထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ မင်းယုဝေ၏ကဗျာများတွင် ကဗျာ့အတွေးအမြင်များ ပါဝင်ပါသည်။ အတွေးအမြင်များသည် ဖတ်ရှုသူတို့အား အကျိုးပြုနိုင်ပါသည်။ ထိုကဗျာများထဲမှ သာမန်ဖြစ်ရပ်များအပေါ်တွင် ထူးထူးခြားခြား အတွေးပေါ်ပြီးလျှင် ထိုအတွေးနောက်သို့ ရိုးရိုးရှင်းရှင်း သိမ်သိမ်မွေ့မွေ့နှင့် စာဖတ်သူစိတ်ကို ဖြည်းဖြည်းချင်း ဆွဲဆောင်စည်းရုံးထားသော အတွေးအမြင်ကဗျာ (၄)ပုဒ်ကိုသာ လေ့လာတင်ပြသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

၁။ မင်းယုဝေ၏အတ္ထုပ္ပတ္တိအကျဉ်း

ဆရာမင်းယုဝေ၏ အမည်ရင်းမှာ ဦးဝင်းမောင် ဖြစ်သည်။ ၁၉၂၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ (၂၆)ရက် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တွင် ပုသိမ်ခရိုင် ကန်ကြီးဒေါင့်မြို့၌ ဖွားမြင်သည်။ မိဘများမှာ ဦးထွန်းဆိုင်၊ ဒေါ်သင် ဖြစ်သည်။

၁၉၄၆ ခုနှစ်တွင် ပုသိမ်မြို့ အမျိုးသားအထက်တန်းကျောင်းမှ (၁၀)တန်း အောင်မြင်၍ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင် ဆက်လက်ပညာဆည်းပူးသည်။ ၁၉၅၁ ခုနှစ်တွင် မြန်မာစာပေ၊ အင်္ဂလိပ်စာပေ၊ ပါဠိစာပေတို့ဖြင့် ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ရသည်။ ၁၉၅၅–၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင် ဗြိတိသျှကောင်စီ ပညာသင်ဆုရ၍ လန်ဒန်တက္ကသိုလ် အရှေ့တိုင်းနှင့် အာဖရိကဘာသာရပ်များ လေ့လာရေးကျောင်းတွင် အဘိဓာန်ပညာရပ်များကို ဆည်းပူးခဲ့သည်။

ဆရာမင်းယုဝေသည် ပြန်ကြားရေးဌာန၊ အထက်တန်းဘာသာပြန်အရာရှိ (၁၉၅၁)၊ အင်းစိန်ခရိုင်ပညာအုပ်၊ စာပေဗိမာန်စာပြု (၁၉၅၂)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဘာသာပြန်နှင့် စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးဌာန၊ လက်ထောက်စာတည်း၊ ငွေတာရီမဂ္ဂဇင်း တည်ထောင်သူနှင့် တာဝန်ခံအယ်ဒီတာ (၁၉၆၀–၁၉၆၈)၊ ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာန စာနယ်ဇင်း ကော်ပိုရေးရှင်း၊ မြဝတီအယ်ဒီတာချုပ် (၁၉၆၈–၁၉၇၉) တာဝန်များကို အဆင့်ဆင့် ထမ်းဆောင်ပြီး ၁၉၇၉ ခုနှစ်တွင် အငြိမ်းစားယူခဲ့သည်။ မြဝတီ

အယ်ဒီတာချုပ်အဖြစ် ထမ်းဆောင်စဉ် စာပေဗိမာန်အမျိုးသားစာပေဆု ရွေးချယ်ရေး အဖွဲ့ဝင်၊ ပညာရေးဌာန မြန်မာစာအဖွဲ့ အဖွဲ့ဝင်၊ ကျောင်းသုံးစာအုပ်ကော်မတီ အဖွဲ့ဝင်၊ ရုပ်ရှင်ဆင်ဆာ အဖွဲ့ဝင်တို့အဖြစ် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ယခုအခါ မြတ်မင်္ဂလာစာစောင် (၁၉၈၄ မှ စတင်ထုတ်)နှင့် မင်္ဂလာမောင်မယ် ကျောင်းသား လူငယ်စာစောင် (၁၉၈၈ မှ စတင်ထုတ်)တို့၌ အယ်ဒီတာချုပ်အဖြစ် ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။

ဆရာမင်းယုဝေသည် ဒေါ်ခင်ရီ (စာဆိုငွေတာရီ)နှင့် လက်ထပ်ပြီး သမီး တစ်ဦး ဒေါက်တာခင်ရီဝင်း ထွန်းကားခဲ့သည်။ စာဆိုငွေတာရီ ကွယ်လွန်ပြီးနောက် ဒေါ်ခင်ဝင်းရီနှင့် လက်ထပ်ပြီး သားတစ်ဦး ဦးသက်ဝင်း ထွန်းကားခဲ့သည်။ မြေး လေးယောက် ထွန်းကားခဲ့သည်။

ဆရာသည် အသက်(၁၅)နှစ် အရွယ်မှစ၍ စာပေများ စတင်ရေးသားနေ သည်မှာ ယနေ့တိုင် ဖြစ်သည်။ စာနယ်ဇင်းများ၌ ဆရာမင်းယုဝေ ရေးသားဖော်ပြ ခဲ့သော ကဗျာ၊ ပုံပြင်၊ ဆောင်းပါး၊ ဝတ္ထုတို၊ ခေါင်းကြီး၊ ဘာသာပြန် စသည်တို့မှာ ပုဒ်ရေပေါင်း (၁၆၀၀)ကျော် ရှိခဲ့သည်။ မင်းယုဝေ ကလောင်အမည်သာမက အခြား ကလောင်အမည် (၁၀)မျိုးဖြင့်လည်း ရေးသားလျက် ရှိသည်။

ဆရာမင်းယုဝေ ရေးသားသော လုံးချင်းစာအုပ်များအနက် ငွေတာရီနှင့် ပူးတွဲဘာသာပြန်ဆိုသော 'ကမ္ဘာကျော် အီစွပ်ပုံပြင်များ' စာအုပ်သည် ၁၉၅၄ ခုတွင် စာပေဗိမာန်ဘာသာပြန်ဆု ရရှိခဲ့ပါသည်။ ဆရာမင်းယုဝေသည် 'ရေခပ်ချိန်ကဗျာများ' စာအုပ်ဖြင့် ၁၉၇၂ခုနှစ် အမျိုးသားစာပေဆု (ကဗျာ)ဆု ရခဲ့သည်။ ဆရာမင်းယုဝေအား ဆရာတက္ကသိုလ်တင်မောင်ထွေးက ၂၀၀၅ခုနှစ်တွင် 'နတ်ရေကန်ရွှေစောင်းဆု' ချီးမြှင့် ခဲ့သည်။ ဓမ္မဗိမာန်ကလည်း ၂၀၀၆ ခုတွင် 'တစ်သက်တာ ဓမ္မစာပေဆု' ချီးမြှင့် ခဲ့သည်။ ဆရာမင်းယုဝေသည် ကဗျာဆရာ၊ စာရေးဆရာသက်တမ်း နှစ်ပေါင်း (၆၀)ကျော် ရှိ၍ စာပေအယ်ဒီတာသက်ပေါင်း (၅၆)နှစ်ကျော် ရှိပြီဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် 'တစ်သက်တာစာပေဆု' ရရှိခဲ့သည်။ ဆရာကြီးသည် ပုသိမ်အသင်း(ရန်ကုန်)တွင် နာယက အဖြစ် လည်းကောင်း၊ လှိုင်မြို့နယ် စာပေနှင့်စာနယ်ဇင်း အဖွဲ့တွင် နာယကအဖြစ် လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။

၂။ ကဗျာ့သဘော

ရသစာပေသည် စာရေးသူ၏ ဘဝအတွေ့အကြုံနှင့် ခံစားမှုတို့ကို အခြေခံ၍ စိတ်ကူးဖြင့် မွမ်းမံဖန်တီးရေးဖွဲ့ထားသော စာဖြစ်သည်။ စာဖတ်သူအား နှစ်သက်ခြင်း

ရသကို ပေးစွမ်းနိုင်သည့်အတွက် ကဗျာသည် ရသစာပေအမျိုးအစားတွင် ပါဝင်သည်။ ကဗျာနှင့်ပတ်သက်၍ ခေတ်အဆက်ဆက် ပညာရှင်တို့က အနက်အမျိုးမျိုး ဖွင့်ဆိုခဲ့ကြသည်။ ကမ္ဘာကျော်ကဗျာဆရာကြီး ဝီလျံဝဒ်စ်ဝပ်သ်[၁]က–

> "ကဗျာဟူသည် ပြင်းထန်သော ခံစားမှုမှ အလိုအလျောက် ပြည့်လျှံယိုစီးကျလာသော အရာဖြစ်သည်။ ကဗျာသည် ခံစားမှု အပြင်းထန်ဆုံး စိတ်ကူးစိတ်သန်းများကို အဖော်ပြနိုင်ဆုံး၊ နရီစည်းဝါး အကျနဆုံး ဖွဲ့နွဲ့ထားသော စာပေအနုပညာပုံစံ ဖြစ်သည်"[၂]

ဟုလည်းကောင်း၊

> "ကဗျာသည် စကားပြေနှင့် ရေးပုံကွာခြားသည်။ စကားပြေတွင် စာပိုဒ်များကို သုံးပြီး ကဗျာတွင် စာကြောင်းများကို မိမိစိတ်ကြိုက် အတိုင်း အတိုအရှည် ရေးသားနိုင်သည်။ ကဗျာတွင် နိမိတ်ပုံများ၊ ဥပစာတင်စားချက်များ ကြွယ်ဝသည့်အတွက် စကားပြေကဲ့သို့ ဆိုလိုရင်းကို အလွယ်တကူ မသိနိုင်ပေ။"[၃]

ဟူ၍လည်းကောင်း ဆိုထားပါသည်။ အထက်ဖော်ပြပါ အဆိုအမိန့်များကိုကြည့်လျှင် ကဗျာတွင် ခံစားမှုနှင့် စိတ်ကူးစိတ်သန်း၏ အရေးပါမှုကို တွေ့ရှိရပါသည်။

ဒဂုန်တာရာကမူ ကဗျာတွင် စိတ်ကူးသည် လိုအပ်သော်လည်း ကဗျာသစ္စာခေါ် အမှန်တရားရှိရန် လိုအပ်သည်ဆိုသော သဘောကို–

> "ကဗျာအနုပညာသည် တစ်ကယ့်ဖြစ်ရပ်၏ ကူးယူဖော်ပြခြင်းသာလျှင် ဖြစ်ပေသည်။ သို့ဖြစ်ရာ တစ်ကယ့်ဖြစ်ရပ်၌ မရှိခြင်းသည် ကဗျာ၌ မမှန်ကန်ချေ။ တစ်နည်းဆိုရသော် တစ်ကယ့်ဖြစ်ရပ်၌ မတည်ရှိခြင်းကို ကဗျာဆန်သည်၊ ကဗျာမည်သည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ"[၄]

ဟု သုံးသပ်ထားပါသည်။ ကဗျာတွင် ဒိဋ္ဌလောကရှိ အဖြစ်အပျက်၊ အကြောင်းအရာများကို အမှီပြုရမည်ဆိုသော အယူအဆဟုလည်း ဆိုနိုင်ပါသည်။

---

[၁] Willian Words Warth

[၂] Morner, Kathleen & Ralsh, Ralph. 1998. 169.

[၃] Morner, Kathleen & Ralsh, Ralph. 1998. 169.

[၄] တာရာ(ဒဂုန်)၊ ၁၉၇၀၊ ၄၃၂။

ဆရာဇော်ဂျီက ကဗျာတွင် ခံစားမှုသည် အရေးပါသည်။ စေတနာ၊ စိတ်ကူး စိတ်သန်း၊ ကဗျာ့အသံတို့တွင်လည်း ခံစားမှု ပါဝင်ရမည် ဟူသော အယူအဆကို−

> "ကဗျာကောင်းမည်သည် နှလုံးသားမှ ယိုစီးလာသော စေတနာ၊ နှလုံးသားမှ စီမံဖန်တီးလိုက်သော စိတ်ကူး၊ နှလုံးသားမှ မြည်လာသော အသံတို့ ကိန်းဝပ်ရာ စာမျိုးဖြစ်သည်"[၁]

ဟူ၍ ဆိုမိန့်ခဲ့ပါသည်။

ကဗျာတွင် ခံစားမှု အရေးပါသကဲ့သို့ ကဗျာစာဆို၏ အတွေ့အကြုံ၊ စိတ်ကူး နှင့် အတွေးအမြင်တို့ လိုအပ်ကြောင်းကိုလည်း ဆရာမြဇင်က−

> "နရီ နိမိတ်ပုံတို့ဖြင့် ကောင်းသောအတွေး၊ ကောင်းသောအတွေ့ တို့ကို ဖော်ကျူးသော စကားအဖွဲ့အစည်းသည် ကဗျာဖြစ်သည်။ ကဗျာတွင် ဘာသာစကား၏စွမ်းအားကို အစွမ်းကုန်သုံးထားသည်"[၂]

ဟု ဆိုခဲ့ပါသည်။ ထိုအဆိုအမိန့်အရ ကြည့်လျှင် ကဗျာကောင်းတစ်ပုဒ် ဖြစ်ရန် ပုံသဏ္ဍာန်ပိုင်းသည်လည်း အရေးပါသည်။ ကဗျာကို စကားလုံးများဖြင့် ပုံဖော် သွန်းလုပ်ရာ၌ ဘာသာစကား အသုံးချမှုသည် အရေးပါသည်ဟု ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ကဗျာကဲ့သို့သော အနုပညာပစ္စည်းသည် အနုပညာဂုဏ်မြောက်ပါက ကဗျာ ဖတ်သူတို့၏အာရုံတွင် နှစ်ပေါင်းများစွာ စွဲ၍ကျန်ရစ်နိုင်စေသည်။ ထိုကဲ့သို့ နှစ်သက်ခြင်း ရသခံစားမှု ကြာရှည်တည်တံ့နေခြင်းမှာ ထိုကဗျာ၏ အနုပညာဂုဏ်မြောက်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထိုအကြောင်းကို ဒဂုန်တာရာက−

> "စာတစ်ပုဒ် (သို့မဟုတ်) အနုပညာတစ်ခုသည် ဖတ်ပြီးလျှင် ချက်ခြင်း ခံစားပြီးလျှင် ပျောက်သွားခြင်း မဟုတ်ဘဲ မိမိအာရုံ၌ နှစ်ပေါင်း များစွာ စွဲကျန်ရစ်သည့်သဘောကို ကျွန်တော်တွေးမိသည်။ ယင်းကို အနုပညာပေလောဟု မေးခွန်းမေးမိသည်။ အနုပညာဆိုသည်ကား ခံစားမှု၊ စိတ်ကူးပတ်ဝန်းကျင်တို့ ပေါင်းစပ်ခြင်း မဟုတ်ပါလော"[၃]

ဟု ဆိုမိန့်ခဲ့ပါသည်။

---

[၁] ဇော်ဂျီ၊ ၂၀၀၄၊ ၃၁။
[၂] မြဇင်နှင့်အများ၊ ၁၉၈၄၊ ၂၄၆။
[၃] တာရာ၊ (ဒဂုန်−)၊ ၂၀၀၃၊ ၁၂၃။

ကဗျာစိတ်ကူးနှင့် ပတ်သက်၍ ဆရာမြဇင်က–

> "အာရုံခံစားမှု ပါဝင်၍ စိတ်ကူးဉာဏ်ကို အသုံးပြုထားသော စိတ်ဖြစ်စဉ် ဖော်ကျူးချက်"[၁]

ဟု ဖွင့်ဆိုခဲ့ပါသည်။

ကဗျာသည် နှစ်သက်ခြင်းကို ပေးရုံသာမက စာဖတ်သူတို့အား လောက အမှန်တရားကိုလည်း ဖော်ထုတ်ပြသနိုင်ရမည်။ ကဗျာတွင် ကဗျာ၏အတွေးအမြင် ပါရမည့် သဘောပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသဘောကို ဆရာမြဇင်က–

> "ကဗျာ၏အလုပ်မှာ အမှန်တရားကိုယူ၍ ကျွန်ုပ်တို့၏ခံစားမှုတွင် ယုတ္တိရှိအောင် ဖန်တီးဖို့ရာ ဖြစ်သည်။ အမှန်တရားကို မှန်ကြောင်း စဉ်းစားဉာဏ်တွင် အထင်အလင်း သိသာအောင် ပြုလုပ်ရန် အရေးထက် ကျွန်ုပ်တို့၏ ခံစားမှုတွင် အဓိပ္ပာယ်လေးနက်အောင် ဖန်တီးဖို့ အရေးသည် ကဗျာ၏တာဝန် ဖြစ်သည်"[၂]

ဟု ဆိုထားပါသည်။ ကဗျာစာဆိုသည် ခံစားမှုကို ယုတ္တိရှိအောင်နှင့် အတွေးအမြင်ကို လက်ခံလာအောင် ဖန်တီးရာတွင် ကဗျာဖန်တီးမှု အတတ်ပညာကို အသုံးပြုရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကဗျာဆရာသည် ကဝိဖြစ်သည်။ ကဗျာသည် ကဝိပစ္စည်း ဖြစ်သည်ဟု ပညာရှင်တို့က မိန့်ဆိုခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ကဗျာ၏ အကျိုးတရားနှင့်ပတ်သက်၍ ဆရာဇေယျက–

> "ကဗျာသည် လူတို့၏ အထိန်းအကျောင်းကြီး တစ်ရပ်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ ရိုင်းပျသောစိတ်ကို ယဉ်ကျေးအောင် ပြုပြင်ပေးခြင်း၊ ညစ်နွမ်းသောစိတ်ကို ယဉ်ကျေးအောင်၊ ကြည်လင်လာအောင် ဖန်တီးပေးခြင်း၊ နိမ့်ကျနေသောစိတ်ကို မြင့်တက်လာအောင် မြှင့်တင်ပေးခြင်း၊ ဖရိုဖရဲဖြစ်နေသောစိတ်ကို ကြံ့ခိုင်လာအောင် အားပေးခြင်းသည် လူတို့အတွက် အရေးကြီးဆုံး ဖြစ်သည့် လုပ်ငန်းကို ဆောင်ရွက်ရသည်"[၃]

ဟု ဆိုထားပါသည်။

---

[၁] မြဇင်၊ ၁၉၇၄။

[၂] မြဇင်၊ ၁၉၇၄၊ ၄၃။

[၃] ဝင်းလတ်၊ ၁၉၇၀၊ ၁၆၀။

ဆရာဇော်ဂျီကမူ ကဗျာ၏ အကျိုးတရားနှင့် ပတ်သက်၍–

> "ကဗျာသည် ပရိသတ်၌ နှစ်သက်ခြင်းကို ဖြစ်စေသည်။ ထိုနှစ်သက်ခြင်း၏ ဂယက်ဖြင့် ဘဝကို အသိပေး၍ အကျိုးပြုတတ်သည်ကို သတိပြုအပ်ပါသည်"[၁]

ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။ ကဗျာမှပေးသော အမှန်တရားသည် စိတ်ခံစားမှုမှတစ်ဆင့် ရရှိသည်ဟု ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကဗျာတစ်ပုဒ်တွင် ခံစားမှုကို ပေးနိုင်ရုံသာမက ဘဝအတွေးအမြင်ကိုလည်း ပေးနိုင်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ရသခံစားမှုနှင့် ဘဝအတွေးအမြင်တို့သည် ကဗျာ၏ အကျိုးတရားများဟု ယူဆနိုင်ပါသည်။

၃။ မင်းယုဝေ၏ကဗျာများအပေါ် စာပေညာရှင်တို့၏သုံးသပ်ချက်အမြင်များ

စာဆိုတို့ ဖန်တီးထားသော အနုပညာလက်ရာများတွင် စာဆို၏ စိတ်နေသဘောထားသည် ထင်ဟပ်လျက် ရှိပါသည်။ စာဆိုမင်းယုဝေ၏ ကဗျာများမှတစ်ဆင့် စာဆို၏စိတ်နှလုံးကို မှန်းဆကြည့်လျှင် မိမိပတ်ဝန်းကျင်လောကကို မေတ္တာ၊ ကရုဏာထားတတ်သူဖြစ်ကြောင်း မှန်းဆနိုင်ပါသည်။ စာဆိုနှင့် တွေ့ကြုံဆက်ဆံဖူးလျှင်လည်း သူ၏ စာပေများတွင် သူ၏စိတ် အရိပ်များ လွှမ်းမိုးနေကြောင်း ဆက်စပ်မိမည် ဖြစ်ပါသည်။

ဆရာမင်းယုဝေ ရေးဖွဲ့ခဲ့သော 'ရတနာကဗျာများ' စာအုပ်တွင် ဆရာဇော်ဂျီက မိတ်ဆက်နိဒါန်း၌–

> "တင့်တယ်ခြင်း၊ ပြေပြစ်ခြင်းတို့ကို မြင်လိုသိလိုသော ဆန္ဒ၊ မြင်တတ်သိတတ်သော အမြင်အသိ၊ ဤဆန္ဒ ဤအမြင်တို့သည် စိန်ကောင်း ကျောက်ကောင်းတို့ထက် အဖိုးထိုက်သည်ဟု ထင်မိလေသည်"[၂]

ဟု ဆိုထားပါသည်။ စာဆိုမင်းယုဝေသည် လောကကို အကောင်းဖက်၊ အလှဖက်မှ ချစ်သော မျက်စိနှင့် ကြည့်တတ်သူအဖြစ် သုံးသပ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

မင်းယုဝေ၏ 'အိမ်ပြန်ချိန်ကဗျာများ'လာ ဆရာတိုက်စိုး၏ အမှာစာတွင် ရသစာပေတွင် စေတနာ၏ အရေးပါသည့် သဘောကို ဖော်ပြပြီး–

---

[၁] ဇော်ဂျီ၊ ၁၉၆၃၊ ၁၁၆။
[၂] ဇော်ဂျီ၊ ၂၀၁၅၊ (နောက်ဆက်တွဲ)၊ ၇၉၂။

> "မင်းယုဝေ၏ စေတနာကို သူ့ကဗျာများမှတစ်ဆင့် ကျွန်တော် စူးစမ်းကြည့်၏။ မင်းယုဝေသည် လူ့ဝန်းကျင်ကို မင်သူတည်း။ လူသားမပါသော အဖွဲ့အစည်း၌ သူသည် အလှရှာမတွေ့၊ လူတည်းဟူသော မင်းယုဝေသည် လူအချင်းချင်း သဟဇာတဖြစ်မှုကို မြတ်နိုး၏။ လူအချင်းချင်း၏ စည်းလုံးညီညွတ်မှုကို ကြိုဆို၏။ လူအချင်းချင်း၏ မေတ္တာခိုင်မြဲမှုကို တောဆို၏။ လူအချင်းချင်း ပြိုကွဲစေသော စစ်ကို မုန်းတီး၏။ လူအချင်းချင်း အဆင်မပြေသည်ကို ပျောက်ကွယ်စေချင်၏။ လူနေမှု အဆင်မပြေအောင် ဖန်တီးသူများကို ရွံရှာ၏။ လူ့လောကကြီးအား ရောက်လာကာစ ဖြစ်သော လူမမယ်လေးများအတွက် ဘေးကင်းသော အဖြစ်သို့ ရောက်စေချင်၏။ ထို့ကြောင့် လူ့လောက တိုးပွားရေးအတွက် လုံ့လပြုကြရန်၊ ကာကွယ်ကြရန် နှိုးဆော်တိုက်တွန်း၏" [၁]

ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။

'အိမ်ပြန်ချိန်ကဗျာများ' စာအုပ်တွင် ဟံသာဝတီဦးဝင်းတင်၏ အမှာစာ၌လည်း–

> "မင်းယုဝေသည် ကဗျာဆရာဖြစ်၍ ကျွန်တော်တို့လို သွေးမဆူ၊ ဘဝကို ဘဝလို တွေးသည်။ ကဗျာကို ကဗျာလို ရေးသည်။ အလှကို အလှလို ကြည့်သည်။ ခေတ်ကို ခေတ်လို မြင်သည်" [၂]

ဟု ဆိုထားပါသည်။

မင်းယုဝေ၏ကဗျာများတွင် တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် ကဗျာ့အတွေးအမြင်များ ရင့်ကျက်လာပုံကို အိမ်ပြန်ချိန်ကဗျာ၌ ဟံသာဝတီဦးဝင်းတင်ကပင်–

> "မင်းယုဝေသည် ဘဝကို ယေဘုယျကဲ၍ သုံးသပ်ချိန်ကသုံးသပ်၊ အလှကဲ၍ ရှုမြင်ချိန်ကရှုမြင်၊ ဝေဒနာကဲ၍ ခံစားချိန်ကခံစားခဲ့သော်လည်း 'ယခုမူ ဆွေနှင့်လူသား၊ တာဝန်များကို၊ ကြိုးစားတစ်လီ၊ ဆောင်ဦးမည်ဟု ရွာဆီမျှော်မှန်း၊ မြေညီလမ်းမှ၊ လှမ်းခဲ့တစ်လီ၊ ပြန်လာခဲ့လေပြီ" [၃]

---

[၁] တိုက်စိုး၊ ၂၀၁၅၊ (နောက်ဆက်တွဲ)၊ ၇၉၅။

[၂] ဝင်းတင်၊ ဦး(ဟံသာဝတီ)၊ ၂၀၁၅၊ (နောက်ဆက်တွဲ)၊ ၇၉၈။

[၃] ဝင်းတင်၊ ဦး (ဟံသာဝတီ–)၊ ၂၀၁၅၊ (နောက်ဆက်တွဲ)၊ ၇၉၈။

ဟူ၍ ဆိုထားပါသည်။ ထိုအဆိုများသည် လူသားတို့၏ ဘဝတာဝန်များဆီသို့ ဦးတည်လာခဲ့သည့် အတွေးများ ရင့်ကျက်လာသည့်သဘောကို ဆိုလိုဟန် ရှိပါသည်။

တက္ကသိုလ်ဝင်းမွန်ကလည်း 'ရေခပ်ချိန်ကဗျာများ'ကို သုံးသပ်တင်ပြရာ၌-

> "ကဗျာတစ်ပုဒ်ကိုဖတ်၍ အရသာခံရသည်မှာ ကြည်နူးစရာကောင်းပါသည်။ ကဗျာဆရာ၏ ရည်ရွယ်ချက်၊ ကဗျာဆရာ၏ သဘောထား၊ ကဗျာဆရာ၏ စေတနာ၊ လောကအမြင် စသည်တို့ကို ခြေရာကောက်ရသည်မှာ ပျော်စရာကောင်းပါသည်။ အဆွေ ကဗျာဖတ်သူသည်လည်း ကျွန်တော့်နည်းတူ ရေခပ်ချိန်ကဗျာများကို ဖတ်၍ ကြည်နူးနေလိမ့်မည်၊ ပျော်ရွှင်နေပါလိမ့်မည်"[၁၁]

ဟု တင်ပြထားပါသည်။ အထက်ဖော်ပြပါ စာပေပညာရှင်အသီးသီး၏ သုံးသပ်ချက်များအရ ကြည့်လျှင် မင်းယုဝေ၏ ကဗျာများသည် အလွန်ရိုးသားသိမ်မွေ့သော ကဗျာများ ဖြစ်သော်လည်း လူ့ဘောင်လောကကို စေတနာထားလမ်းညွှန်သည့် ကဗျာစာဆို၏ အတွေးအမြင်များ ပါဝင်နေသည်ဟု နားလည်ရပါသည်။

၄။ မင်းယုဝေ၏ အတွေးအမြင်ကဗျာများ လေ့လာချက်

မင်းယုဝေ၏ ကဗျာများကို လေ့လာကြည့်သောအခါ စာဆိုသည် လောကတစ်ဝှန်းလုံးရှိ လူသားအားလုံးအပေါ်တွင် မေတ္တာစိတ်ကို ဖြန့်လွှမ်း၍ ခံစားရှုမြင်ကာ ကဗျာများကို ရေးဖွဲ့ခဲ့သည်ဟု ဆိုရပါမည်။ သူ၏ကဗျာများသည် လောကကိုချစ်ခြင်း၊ လောကကို အလှဆင်လိုခြင်း၊ လူသားကမ္ဘာကို ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့စေလိုခြင်း ဟူသည့် ခံစားမှုကို အခြေခံထားသည်။ စာဆို၏ကဗျာများသည် ခံစားရုံ သက်သက်သာမက ကဗျာတစ်ပုဒ်တွင် အရေးပါသည့် ဘဝအတွေးအမြင်များလည်း ပါဝင်နေပါသည်။ မင်းယုဝေ၏ ကဗျာအတွေးများသည် အဆန်းတကြယ် ရှာဖွေရေးဖွဲ့ထားခြင်း မဟုတ်ပေ။ လူ့လောကပတ်ဝန်းကျင်ကို ရှုမြင်ခံစားပြီးလျှင် ရရှိလာသော ဘဝအမြင်များကို ဖြန့်ချီထားခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ စာဆို၏အတွေးအမြင်များသည် ရိုးသားသည်။ အတွေးအမြင်ကို တင်ပြသော ကဗျာဖန်တီးမှုမှာလည်း ရိုးသားသည်။ စကားအသုံးအနှုန်း အဆန်းတကြယ်၊ အလင်္ကာ အဆင်တန်ဆာ အဆန်းတကြယ်များကို သုံးလေ့မရှိ၊ အတွေးရိုးသည်နှင့်အမျှ ရေးဖွဲ့တင်ပြပုံမှာလည်း ရိုးရှင်းသည်။ အရိုးဆုံးသည် အလှဆုံးဟူသော ခံယူချက်ဖြင့် ကဗျာများ ရေးဖွဲ့ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

---

[၁၁] ဝင်းမွန်၊ (တက္ကသိုလ်-)၊ ၂၀၁၅၊ (နောက်ဆက်တွဲ)၊ ၈၁၅။

၄၊ ၁။ ကျွန်ုပ်တွေ့သော ကဗျာတစ်ပုဒ်

၁၉၆၂ ခုနှစ်တွင် ရေးဖွဲ့ခဲ့သော 'ကျွန်ုပ်တွေ့သောကဗျာတစ်ပုဒ်' ကဗျာတွင် ကဗျာစာဆိုသည် လူမမယ်မောင်ငယ်လေး ငိုရှိုက်နေသည်ကို အစ်မဖြစ်သူ သမီးငယ်က ယုယစွာ ချော့မော့နေသည်ဟူသော ရှုခင်းကို တွေ့မြင်သည်။ အစ်မဖြစ်သူ၏ ကြင်နာယုယမှုကြောင့် မောင်ငယ်သည် မျက်ရည်ကင်းစင်၍ ကြည်လင်ဝင်းပလာသည်။ အစ်မဖြစ်သူကို မှီခိုလျက် ပြုံးပြုံးရွှင်ရွှင်နှင့် အခါခါ ဖက်ယမ်းနမ်းရှုံ့နေသည်။ ထိုရှုခင်းကို မြင်၍ ကဗျာစာဆို၏ရင်ထဲတွင် ခံစားမှု ဖြစ်ပေါ်လာသည် ဟူသော အတွေးအမြင်ကို ဖွဲ့သီထားပါသည်။ ကဗျာစာဆိုသည် မေတ္တာတရား အလှတရား တစ်ကွက်ကို ရှုမြင်ရာမှ ကဗျာတစ်ပုဒ် ဖြစ်ပေါ်လာပုံကို ရေးဖွဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ သိမ်မွေ့နက်နဲသော အနုပညာလက်ရာတစ်ခု ရင်ခွင်မှီခိုကိန်းအောင်းလာပုံ အဆင့်ဆင့်ကို အနုစိတ် သရုပ်ဖော်၍ စာဖတ်သူတို့၏စိတ်ကို အဆင့်ဆင့် စည်းရုံးခေါ်ဆောင်ထားပါသည်။

ချစ်သမီးငယ်သည်လည်း ကလေးငယ်တစ်ဦးပင် ဖြစ်ပါသည်။ ကလေးငယ်တစ်ဦး ဖြစ်သော်လည်း ငိုရှိုက်နေသော မောင်ငယ်ကို ယုယကြင်နာစွာ ချော့မော့သည်။ ကလေးငယ်တစ်ယောက်၏ နှလုံးသားထဲတွင် မိမိထက်ငယ်သော မောင်ငယ်ကလေးကို မေတ္တာစိတ်ထား၍ အငိုတိတ်စေသော သရုပ်ပေါ်အောင် ကဗျာစာဆိုက–

"ချစ်သမီးငယ်၊ လူမမယ်လျှင်

မောင်ငယ်ရှိုက်အီ၊ ငိုလေသည်ကို

ပွေ့ချီ၍သာ၊ ယုယစွာဖြင့်

တီတာပျောင်းပျော့၊ တေးဆိုချော့"[၁]

ဟု ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။

အနုပညာလက်ရာတို့မည်သည်မှာ စာဆိုတို့၏ နူးညံ့သိမ်မွေ့သော စိတ်အလှမှ ပေါက်ဖွားလာမြဲဖြစ်သည့်သဘောကို တစ်ဆင့်ချင်း တင်ပြထားသည်။ နူးညံ့သော အကြောင်းအရာ ဖြစ်သည့်အတွက် ကဗျာသုံးစကားလုံးများ၊ ကဗျာအသံ အနေအထား များသည် ငြင်သာပျောင်းပျော့သည်။

အစ်မဖြစ်သူကိုပင် စာဆိုက 'ချစ်သမီးငယ် လူမမယ်' ဆိုသော အသုံးဖြင့် ရေးဖွဲ့ထားသည့်အတွက် သမီးငယ်အပေါ်တွင် ဖခင်မေတ္တာစိတ် ပေါ်သည်။ သမီးငယ်

---

[၁] မင်းယုဝေ၊ ၂၀၁၅၊ ၁၈၉။

လူမမယ်ဆိုသည့် စကားများအပြင် ငိုယိုနေသည့် မောင်ကလေးကိုလည်း 'မောင်ငယ်' ဟု သုံးနှုန်းထားသည်။ ကလေးငယ်၏ ငိုသံကိုလည်း 'ရှိုက်အီ' ဟု ကလေးငယ်၏ တအီအီတစာစာပြုလိုက် ငိုလိုက်ဖြစ်နေသည့် အနေအထားကို ကဗျာစာဆိုက အံဝင်ခွင်ကျဖြစ်အောင် စကားလုံး ရွေးချယ်သုံးနှုန်းထားသည်။ အစ်မဖြစ်သူ၏ ချော့မော့သည့် အမူအရာကို တင်ပြရာ၌လည်း 'ပွေ့ချီသည်'၊ 'ယုယသည်'၊ 'တေးဆိုချော့သည်' ဟူ၍ မောင်ငယ်အပေါ် ထားရှိသည့် မေတ္တာစိတ်ကို ပြနိုင်သော အမူအရာပြစကားလုံးများဖြင့် တင်ပြထားပါသည်။ ချော့သည်ဟုဆိုရာ၌ပင် စာဆိုက မေတ္တာစိတ်ကို အခြေခံရေးသောကြောင့် 'တေးဆိုချော့၏' ဟု ဖွဲ့သည်။ စကားလုံးများဖြင့် ပြောဆိုချော့မော့ဟန်ကိုလည်း 'တီတာပျောင်းပျော့' ဟူ၍ အစ်မဖြစ်သူကလေးငယ်၏ မောင်ငယ်ကလေးအပေါ် ချစ်ခင်သော မေတ္တာစိတ်ကို ပေါ်လွင်စေသည့် စကားလုံးများဖြင့် သုံးနှုန်းဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။

အစ်မဖြစ်သူ၏ ချော့မော့ယုယမှုကြောင့် မောင်ငယ်သည် ကြည်လင်ရွှင်လန်းလာသည်။ မောင်နှမနှစ်ဦး၏ အပြန်အလှန်မေတ္တာသရုပ်ကို ဖော်ထုတ်ပြသည့် အမူအရာအဖွဲ့များကို စာဆိုက–

"အားလျော့နွမ်းနယ်၊ သားမောင်မယ်လျှင်

ပန်းနယ်လန်းရွှင်၊ မျက်ရည်စင်၏

ကြည်လင်ဝင်းပ၊ သူ့အစ်မ၏

သွယ်လျလည်ကို၊ မှီနွဲ့ခိုလျက်

ပြုံးချိုဖက်ယမ်း၊ ခါခါနမ်း၏"[၁]

ဟု ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။ ငိုရှိုက်ရသည့်အတွက် နွမ်းနယ်နေသည့် ကလေးငယ်၏ သရုပ်ကို 'အားလျော့နွမ်းနယ်' ဟု အနက်ချင်း ဆက်စပ်မှုရှိသော စကားလုံးအတွဲအဖွဲ့ဖြင့် သရုပ်ဖော်ထားသည်။ မျက်ရည်များစင်၍ လန်းရွှင်လာပုံကို 'ပန်းနယ်လန်းရွှင်၊ မျက်ရည်စင်၏' ဟု ရိုးရိုးနှင့် မြင်သာအောင် ဖွဲ့ဆိုထားသည်။ မောင်ငယ်အား ကြည့်နေသော အစ်မဖြစ်သူ၏မျက်ဝန်းများကို 'ကြည်လင်ဝင်းပ' ဟု ဖွဲ့ထားသည်။ အစ်မအပေါ်တွင် ချစ်ခင်အားကိုးစိတ်ဖြင့် မှီတွယ်နေပုံကို 'သွယ်လျလည်ကို၊ မှီနွဲ့ခို၏' ဟူ၍ အမူအရာပြစကားလုံးများကို နေရာတကျသုံးထားသည်။ ကလေးငယ်သည် စိတ်ကြည်လာသောအခါတွင်လည်း အစ်မဖြစ်သူကို ချစ်ခင်စိတ်ဖြင့် တုံ့ပြန်သည့် အမူအရာကို 'ပြုံးချိုဖက်ယမ်း၊ ခါခါနမ်း၏' ဟု အတွဲအဖက် လိုက်ဖက်သော

[၁] မင်းယုဝေ၊ ၂၀၁၅၊ ၁၈၉။

စကားလုံးများကို ပေါင်းစပ်ဖွဲ့စည်း၍ စိတ်ပျော်ရွှင်ကြည်နူးမှု အမူအရာဖြင့် သရုပ်ဖော်တင်ပြထားပါသည်။

စာဆိုသည် တုံ့လှယ်မေတ္တာ၏ သရုပ်ကို ရိုးရိုးလေးနှင့် ပေါ်လွင်သော စကားလုံးများဖြင့် ဖွဲ့စည်းသုံးစွဲပြီးလျှင် စာဖတ်သူ၏ စိတ်အာရုံ၌ ကြည်နူးသာယာဖွယ် ရှုခင်းတစ်ရပ်ဖြစ်လာအောင် ဖွဲ့စပ်ခဲ့သည်။ ထိုသို့ ဖွဲ့စပ်ပြပြီးမှ ထိုမေတ္တာပုံရိပ်များဖြင့် လောကကို အလှဆင်ပေးနိုင်သည့် ကဗျာတစ်ပုဒ်အဖြစ် မွေးဖွားပေးလိုက်ခြင်းကို–

> "ထိုရောအခါ၊ ကျွန်ုပ်မှာလျှင်
> ကဗျာကိုတွေ့၊ ရင်ဝယ်ပွေ့သည်
> ချမ်းမြေ့မဆုံးရှိသည်တကား"[၁]

ဟု ဖွဲ့ဆိုခဲ့ပါသည်။

ထိုကဗျာကို လေ့လာကြည့်လျှင် ကဗျာစာဆိုသည် ကဗျာဖတ်သူတို့အနေနှင့် မျှော်လင့်မထားသောမြင်ကွင်းကို အခြေတည်၍ အနုပညာပစ္စည်းတစ်ခု ဖြစ်ထွန်းလာပုံကို ဆက်စပ်ယူသည့်အတွေးမှာ တင်ပြပုံ ဆန်းသစ်ပါသည်။ ထိုအတွေးအမြင်သည် အနုပညာဖန်တီးမှုတွင် လိုအပ်သော အမှန်တရားဖြစ်သည်။ ကဗျာစာဆိုတို့သည် သူတွေ့မြင်လာသော အာရုံပုံရိပ်များကို စုစည်း၍ ခံစားမှုကို ပေါ်ပေါက်စေသည်။ ခံစားမှုမှတစ်ဆင့် စိတ်ကူးကို ပုံဖော်ပြီး စကားလုံးများသုံး၍ ဖွဲ့သီလေ့ ရှိသည်။ ကဗျာဖြစ်စဉ်သဘော၊ အနုပညာဖန်တီးမှုဖြစ်စဉ်သဘောနှင့် ကိုက်ညီပါသည်။ ကဗျာစာဆိုတို့သည် မည်သည့်အာရုံကိုမဆို နက်နက်နဲနဲ ခံစားနိုင်စွမ်းရှိသည်။ ကဗျာတစ်ပုဒ်အဖြစ် ပြန်လည်ဖန်တီးယူနိုင်သည်ဟူသည့် ကဗျာ့ဖန်တီးမှုဖြစ်စဉ်၊ အနုပညာဖန်တီးမှုဖြစ်စဉ် အတွေးအမြင် တစ်ရပ်ကို ရိုးရိုးနှင့် သိမ်သိမ်မွေ့မွေ့ တင်ပြထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

၄၊ ၂။ **မအိုသူများ**

စာဆိုမင်းယုဝေ၏ ကဗျာများမှ အတွေးအမြင်များသည် ဆန်းသစ်လှသည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ နေ့စဉ် မြင်တွေ့နေကျ အကြောင်းအရာများ အပေါ်၌သာ စာဆို၏ အမြင်ကိုထုတ်၍ တင်ပြထားခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် အချို့ကဗျာများတွင်မူ မြင်နေကျ

---

[၁] မင်းယုဝေ၊ ၂၀၁၅၊ ၁၈၉။

တွေ့နေကျ ဖြစ်သော်လည်း သာမန်လူတို့ မတွေးမိသော အကြောင်းအရာကို ထူးထူးခြားခြား တွေးမြင်ပြထားပါသည်။

'မအိုသူများ' ကဗျာတွင် ကွယ်လွန်သွားပြီးဖြစ်သော ချစ်ကြင်သူနှင့် သူငယ်ချင်းဟောင်းများကို အိပ်မက်တွင် ပြန်၍တွေ့မြင်ခဲ့သည်။ အံ့ဩစရာကောင်းသည်မှာ အိပ်မက်၌ တွေ့တိုင်း ထိုသူတို့သည် ခွဲခွာစအချိန်ကကဲ့သို့ နုပျိုနေဆဲ ဖြစ်သည်။ အိပ်မက်ထဲမှ ကွယ်လွန်သူများ မအိုကြသော်လည်း မိမိမှာမူ အရွယ်အိုမင်း၍ ရုပ်ဆင်းယိုယွင်းလာပုံဖြင့် နှိုင်းယှဉ် ရေးဖွဲ့ပြထားခြင်း ဖြစ်သည်။

ကွယ်လွန်သူကို အိပ်မက်ထဲ၌ တွေ့ရတိုင်း သေဆုံးချိန်က အရွယ်အတိုင်းပင် ရှိနေသည်မှာ အိပ်မက်၏သဘာဝ ဖြစ်သည်။ အိပ်မက်သူမှာ သက်ရှိထင်ရှား လူတစ်ယောက်ဖြစ်၍ ဇရာသဘောအတိုင်း အိုမင်းယိုယွင်းလာရသည်။ အမှုမဲ့အမှတ်မဲ့ ရှိနေသော အကြောင်းအရာတစ်ရပ်ကို ကဗျာစာဆိုက တွေးမြင်ပြပြီး ကဗျာတစ်ပုဒ် ဖွဲ့ဆိုလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

မအိုသူများကဗျာသည် မမျှော်လင့်သော အတွေးဖြစ်၍ အတွေးဆန်းသည်။ သို့ရာတွင် ရေးဖွဲ့တင်ပြပုံမှာ ရိုးရိုးရှင်းရှင်းသာ ဖြစ်သည်။ မင်းယုဝေသည် ကဗျာဖွဲ့ရာ၌ အဖြစ်အပျက်များကို ဇာတ်လမ်းတစ်ပုဒ်ပမာ စီကာစဉ်ကာ တင်ပြလေ့ရှိသည်။ ထိုသဘောအတိုင်းပင် ကဗျာ ပထမပိုဒ်တွင်–

"မနေ့ညက၊ အိပ်ပျော်စဝယ်
ဘဝပြောင်းခွာ၊ ကွယ်လွန်ရှာသော
သက်လျှာကြင်သူ၊ ချစ်သည်းအူနှင့်
သူငယ်ချင်းဟောင်း၊ ဆွေအပေါင်းကို
ပြန်ပြောင်းကာပင်၊ တစ်ဖန်မြင်သည်
ငါလျှင် အိပ်မက် မက်ခဲ့၏"[၁]

ဟု ဇာတ်ကြောင်းပြောဟန် ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။ ထိုအဖွဲ့၌လည်း ချစ်ဇနီးနှင့် သူငယ်ချင်းဟောင်းများအပေါ်ဝယ် ကြင်နာအောက်မေ့သောစိတ်နှင့် 'ဘဝပြောင်းခွာ၊ ကွယ်လွန်ရှာသော' ဟု ရေးဖွဲ့ထားသည်။ 'ရှာ' ဆိုသော ကြိယာထောက်ကို မင်းယုဝေ၏

[၁] မင်းယုဝေ၊ ၂၀၁၅၊ ၁၉၄။

ကဗျာများတွင် အများအပြား တွေ့ရတတ်ပါသည်။ စာဆို၏ ကရုဏာစိတ်လွှမ်းသော စိတ်ထားကို လေသံက ဖော်ပြနေပါသည်။

ဒုတိယပိုဒ်တွင်မူ အိပ်မက်သဘောကို ဆင်ခြင်မိ၍ အံ့သြရသော ခံစားမှု၊ ဆင်ခြင်မှုကို–

"အံ့စရာတည့်၊ မက်လာတိုင်းတွင်၊
နှစ်လျှင်များစွာ၊ တို့ကွဲကွာ၍၊
ငါ့မှာရွယ်အို၊ ရုပ်ယွင်းယိုလည်း
ဟိုယခင်က၊ ခွဲခွာစသို့
ရူပနှစ်လို့၊ ရွယ်မချို့သည်
သူတို့ မအိုကြတကား"[၁]

ဟု ရေးဖွဲ့ထားသည်။

မင်းယုဝေကဗျာများသည် အလင်္ကာ အဆင်တန်ဆာ၊ စကားလုံး အသစ်အဆန်းများကို မတွေ့ရသော်လည်း စကားလုံးဖွဲ့စည်းပုံမှာမူ အဆင်ပြေညီညွတ်ပြီးလျှင် တွဲဖက်ထားသော စကားလုံးများသည် ဆိုလိုသော အဓိပ္ပာယ်ကို ပေါင်းစု၍ ပေါ်လွင်အောင် ဖော်ပြနိုင်စွမ်း ရှိပါသည်။ ပုံစံအားဖြင့် 'ငါ့မှာရွယ်အို၊ ရုပ်ယွင်းယို'၊ 'ရူပနှစ်လို့၊ ရွယ်မချို့' ဆိုသည့် စကားရှေ့နောက် အတွဲအဖက်များသည် စကားတစ်လုံးက စကားလုံးတစ်လုံးကို အထောက်အကူပြု ပံ့ပိုးထားပါသည်။ နေ့စဉ်အတွေ့အကြုံကိုပင် အဆန်းတကြယ် တွေးမြင်ပြသော အတွေးအခေါ်များသည် နှစ်သက်ဖွယ် ဖြစ်ပါသည်။

၄၊ ၃။ အတွယ်အတာ

'အတွယ်အတာ' ကဗျာတွင် အမြင့်တွင်ရှိသော တိမ်လွှာများသည် မုန်တိုင်းနှင့် လေဆောင်ရာသို့ လွင့်ပါသွားရမည် ဖြစ်သည်။ မြေပြင်တွင် အမြစ်တွယ်နေသော သစ်ပင်တစ်ပင်မှာမူ မုန်တိုင်းတိုက်ခတ်သော်လည်း ဘယ်ညာ ယိမ်းနွဲ့ရုံမျှသာ ဖြစ်သည်။ မိုးကောင်းကင်ထက်ရှိ တိမ်လွှာကဲ့သို့ လေနှင်ရာသို့ လွင့်ပါခြင်းမရှိဘဲ ကြံ့ကြံ့ခံနိုင်စွမ်းရှိသည်ဟု ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

---

[၁] မင်းသုဝေ၊ ၂၀၁၅၊ ၁၉၄။

ကဗျာ၏သဘောမှာ ဒိဋ္ဌလောက၏ ပကတိသဘောကိုမပြောဘဲ ကဗျာ့ပရိယာယ် သုံး၍ သွယ်ဝိုက်ဖွဲ့ဆိုရသည်။ သွယ်ဝိုက်ဖွဲ့ဆိုရာတွင် ဝဏ္ဏဝုတ္တိအလင်္ကာကို သုံးကြသည်။ နိမိတ်ပုံကို သုံးကြသည်။ ကဗျာစာဆိုသည် မိုးကောင်းကင်စံ မိုးတိမ်လွှာနှင့် မြေပြင် အနိမ့်တွင်ရှိသော သစ်ပင်တစ်ပင်တို့၏ ကြံ့ကြံ့ခံနိုင်စွမ်းရည်ကို နှိုင်းယှဉ်ဖော်ပြထားသည်။ ထိုတိမ်လွှာနှင့်သစ်ပင်တို့သည် ကဗျာစာဆို ပြောလိုသော အချက်ကို ပေါ်လွင်စေသည့် နိမိတ်ပုံများသာ ဖြစ်သည်။ ထိုနိမိတ်ပုံများမှတစ်ဆင့် ကဗျာစာဆို၏ အတွေးအမြင်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုအတွေးအမြင်ကို လောကလူသားတို့၏ လူ့ဘဝမှ ရရှိခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

လူ့ဘောင်လောကသည် လောကဓံတရားနှင့် မကင်းနိုင်၍ အနိမ့်အမြင့်၊ အတက်အကျ အပြောင်းအလဲ ရှိသည်။ ချစ်ခြင်းကိုလည်း ကြုံရသည်။ ဆင်းရဲခြင်း ကိုလည်း ကြုံရသည်။ ထိုသို့ကြုံရသောအခါ ဆင်းရဲခြင်းကို မခံရဖူးသော အထက်တန်းလွှာ လူတန်းစားတို့သည် အတည်ငြိမ်မဲ့စွာဖြင့် ဘဝမုန်တိုင်းနှင့်ရာသို့ လိုက်ပါလွင့်မျော ပျက်စီးကြရသည်။ ဘဝကို အခြေခံကျကျ ရပ်တည်ရင်ဆိုင်ကြသူ များမှာ ဘဝမုန်တိုင်းထန်သော်လည်း မရွေ့လျားဘဲ ဆက်လက်ရပ်တည် ရှင်သန် နိုင်ကြောင်း၊ ထိုကဲ့သို့လူတန်းစားနှစ်ရပ် ဘဝအခြေအနေနှစ်ရပ် မတူညီပုံ၊ လောကဓံ တရားကို ရင်ဆိုင်ရာ၌ ခံနိုင်ရည်ရှိမှုနှင့်မရှိမှု ကွာခြားပုံ လူ့လောကဖြစ်ရပ်ကို တိမ်လွှာ၊ သစ်ပင်၊ မုန်တိုင်းတို့နှင့် တင်စား၍ ဖွဲ့ဆိုထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

အတွယ်အတာကဗျာတွင် ကဗျာစာဆိုသည် လောကထဲမှ ရရှိလာသော အတွေးအမြင်တစ်ရပ်ကို နိမိတ်ပုံများဖြင့် ရေးဖွဲ့ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ကဗျာ၏ ပထမပိုဒ်တွင် လောကဓံမုန်တိုင်း၏သဘောကို တစ်ကယ့်မုန်တိုင်းနှင့် တင်စား၍–

> "အနောက်ဘက်တွင်၊ မုန်တိုင်းဆင်၍
> လေရှင်သော့သွမ်း၊ သံဝါကြမ်းနှင့်
> ဝှေ့ရမ်း တိုက်ခတ်ပါလေပြီ"

ဟု ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။ မုန်တိုင်း၏သဘောကို ဖွဲ့ရာ၌ လေ၏ကြမ်းရမ်းပုံကို 'လေရှင် သော့သွမ်း၊ သံဝါကြမ်း' ဟူသော စကားလုံးများဖြင့် ဖော်ပြထားသည်။ မုန်တိုင်း၏ သရုပ်ကို ဖော်ရာတွင် လေကိုပင် သက်ရှိလူသားနှင့် တင်စားကာ 'လေရှင်' ဟု သုံးထားသည်။ သက်မဲ့လေကိုပင် လူကဲ့သို့ တင်စား၍ ကြမ်းပုံရိုင်းပုံကို 'သော့သွမ်း' ဟု သုံးထားသည်။ မုန်တိုင်း၏အသံကို 'သံဝါကြမ်း' ဟု ကြားယောင်လာအောင်၊ မုန်တိုင်း၏ အခြေအနေပေါ်လာအောင် သရုပ်ဖော်ထားသည်။ လေ၏အသံကို လူတို့တွင် ရှိသော အသံဝါနှင့် တင်စားထားသည်။ လေမုန်တိုင်း၏ တိုက်ခတ်ပုံ၊ အသံများ

မြည်ဟိန်းလာပုံ စသည်ဖြင့် မုန်တိုင်း၏ အမူအရာ၊ အသံနှင့် ပြင်းထန်မှုတို့ကို ကဗျာဖတ်သူစိတ်၌ ထင်မြင်လာအောင် စကားလုံးများနှင့် ဖွဲ့စပ်တင်ပြနိုင်စွမ်း ရှိပါသည်။

မုန်တိုင်းကြောင့် ထက်အာကာမှ တိမ်များ လွင့်ပါးသွားရပုံကို–

"ထိုရောအခါ၊ ထက်အာကာမှ

တိမ်လွှာတိမ်လိပ်၊ မည်းချိပ်ချိပ်လျှင်

ရိပ်ရိပ်ရွေ့ကာ၊ လေဆောင်ရာသို့

လွင့်ပါသွားရရှာသည်တကား"[၁]

ဟု ရေးဖွဲ့ထားသည်။ တိမ်လွှာများကို အထက်တန်းလွှာ လူတန်းစား၏ မတည်မငြိမ် မခိုင်မြဲပုံနှင့် တင်စားရေးဖွဲ့ထားပုံ ဖြစ်သည်။ တစ်ဖန် 'တိမ်လွှာတိမ်လိပ် မည်းချိပ်ချိပ်' ဟု ရေးဖွဲ့ထားသည်မှာ အထက်တန်းလွှာ လူတန်းစားတို့၏ နှလုံးသား မဖြူစင်သည့် သဘောကိုလည်း တိမ်၏အရောင်အသွေးဖြင့် သွယ်ဝိုက်ပြဆိုထားသည်ဟု တွေးယူနိုင်ပါသည်။ စာဆိုမင်းယုဝေသည် ကရုဏာစိတ်ရှိသူ ဖြစ်သည့်အလျောက် အထက်လွှာတို့၏ ပျက်စီးခြင်းကိုလည်း ကရုဏာထားကာ 'လွင့်ပါသွားရရှာသည်တကား' ဟု ကြိယာထောက် 'ရှာ' ကို အသုံးပြုကာ ကရုဏာလေသံပါအောင် ဖွဲ့ထားပါသည်။ 'တကား' ဟူသော ဝါကျအဆုံးသတ် စကားလုံးဖြင့် အထက်လွှာ၊ အထက်စံတို့၏ မမြဲသည့်သဘောအပေါ် သံဝေဂဖြင့် ဆင်ခြင်မှုကို လေသံဖြင့် ဖော်ပြထားသည်။

စာဆိုသည် မြေပြင်၌ အမြစ်တွယ်နေသော၊ ကောင်းကင်မဆန်သော၊ ဘဝဆန်သည့် လူတန်းစားတို့၏ ကြံ့ခိုင်ပုံကို–

"မြေပြင်ထက်ဝယ်၊ အမြစ်တွယ်သည်

မြနှယ်စိမ်းရှင်၊ သည်သစ်ပင်မူ

လေတွင်နွဲ့တုံ၊ တိမ်းငဲ့ရုံတည့်

ဆန်စုန်လွင့်ပါး၊ မရွေ့လျားဘဲ

မားမားခံ့ခံ့၊ ခိုင်ကြံ့ကြံ့သည်

အံ့ဖွယ်ရပ်တည်နေသည်တကား"[၂]

---

[၁] မင်းယုဝေ၊ ၂၀၁၅၊ ၁၆၉။

[၂] မင်းယုဝေ၊ ၂၀၁၅၊ ၁၆၉။

ဟု ဖွဲ့ဆိုတင်ပြထားသည်။ မြေကြီးဆန် ဘဝဆန်ပုံ လူများကို အားပေးလိုသည့် အလျောက် 'မြေပြင်ထက်ဝယ်၊ အမြစ်တွယ်' ဟု ရိုးရိုးနှင့် ခိုင်မာသည့်သဘော၊ သစ္စာရှိသည့်သဘော၊ စွဲမြဲသည့်သဘောဆောင်သည့် စကားလုံးများကို သုံးထားသည်။ ထို့အတူပင် ထိုကဲ့သို့သော လူတန်းစားများကို အားပေးလိုသည့် စေတနာဖြင့် 'မြနှယ်စိမ်းရှင်' ဟု ဖွဲ့ဆိုခဲ့သည်။ အရောင်ပြစကားလုံးများကိုသုံး၍ စိမ်းလန်းမှု၊ ရှင်သန်မှုတို့ကို ဖော်ကျူးတင်ပြခဲ့သည်။

လောကခံမုန်တိုင်း တိုက်ခတ်သော်လည်း ယိမ်းနွဲ့ရုံသာရှိသည့် အခြေအနေကို ပေါ်လွင်စေရန် 'လေတွင်နွဲ့တုံ၊ တိမ်းငဲ့ရုံတည့်' အမူအရာပြစကားလုံး အဖွဲ့အနွဲ့ဖြင့် တင်ပြထားသည်။ လောကခံကို ခံနိုင်သည့်သဘောကို 'မားမားခံ့ခံ့၊ ခိုင်ကြံ့ကြံ့' ဟု သုံးထားသည်။ အနက်ချင်း သဘောတူသည့် စကားလုံးများကို နှစ်ကြိမ်ထပ်ကာ ဆက်စပ်သုံးစွဲခြင်းဖြင့် ဘဝဆန်သော၊ အခြေခံကျသော လူတန်းစားတို့၏ ကြံ့ခိုင်နိုင်ပုံ၊ အင်အားရှိပုံတို့ကို ပေါ်လွင်လာစေပါသည်။

စာဆိုမင်းယုဝေ၏ အတွယ်အတာကဗျာသည် လူ့ဘောင်လောက ဘဝထဲမှ ပေါက်ဖွားလာသည့် အတွေးနှင့်လိုက်ဖက်စွာ အရေးမှာလည်း ဆန်းသစ်သည်ဟု မဆိုနိုင်သော်လည်း အကြောင်းအရာကို ဖော်ကျူးတင်ပြနိုင်စွမ်းရှိသည်။ ရိုးရှင်းသော ကဗျာစာဆို၏အတွေးတွင် လောက၏ အမှန်တရားများ ပါဝင်နေပါသည်။ လောက လူသားတို့ လိုက်နာကျင့်သုံးအပ်သော အနေအထားနှစ်ရပ်ကို နှိုင်းယှဉ်၍ ဖော်ကျူးတင်ပြနိုင်ပါသည်။

၄၊ ၄။ ကစားကြပါစေ

စာဆိုက 'ကစားကြပါစေ' ကဗျာတွင် အနုမြူဗုံးလက်နက်ကဲ့သို့ လက်နက်ကြီးများကို တီထွင်သုံးစွဲကာ လူ့ဘောင်လောကကို အပူပွားစေသည့် စစ်မီးကို ဖန်တီးကြသည်။ ထိုကဲ့သို့ လောကကို ပျက်ပြုန်းစေသည့် စစ်ပွဲကြီးများကို မာန်မာနကို အားကိုး၍ မဆင်နွှဲကြတော့ဘဲ ငြိမ်းချမ်းသော လူ့ဘောင်လောကကို တည်ဆောက်ကြပါဟု ဆန္ဒပြုတောင်းဆိုလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ လူသားကမ္ဘာကို အရုပ်ဆိုးအကျည်းတန်ပြီး ပျက်စီးပြုန်းတီးစေသော အရာမှာ လူအချင်းချင်း မာန်မာနချင်းပြိုင်ကာ စစ်ပွဲများ ဆင်နွှဲကြခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ စစ်ဖြစ်လာသောအခါ ကလေးငယ်များသည် လွတ်လပ်ပျော်ရွှင်စွာ ကစားခွင့် မရကြတော့ပေ။ ဘဝတွင် မျှော်လင့်ချက်တို့ဖြင့် ပြည့်လျှမ်းနေသော ကလေးငယ်တို့၏ အနာဂတ်သည် ပျက်စီးပြုန်းတီးကြရမည် ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် ငြိမ်းချမ်းရေးကို ဦးတည်၍ စစ်မပြုကြရန် စာဆိုက ဆန္ဒပြု တောင်းဆိုလိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ စစ်ပွဲများအဆုံးသတ်၍ ငြိမ်းချမ်းသော ကမ္ဘာကြီးကို တည်ထောင်သင့်သည်ဟူသော အတွေးသည် မထူးဆန်းပါ။ သို့ရာတွင် ကမ္ဘာမြေပြင်ပေါ်ရှိ နိုင်ငံတိုင်း၊ လူသားတိုင်းအတွက် ငြိမ်းချမ်းရေးသည် အစဉ်ထာဝရ လိုအပ်နေသော အချက် ဖြစ်သည်။ ငြိမ်းချမ်းရေး တည်ထောင်ကြပါဟူသော အတွေးအမြင်ကို တင်ပြပုံ စိတ်ကူးမှာ ကဗျာဆန်သည်ဟု ဆိုရမည်။ ကဗျာစာဆိုက ကလေးငယ်များ ကစားကြပါစေဟု သွယ်ဝိုက်၍ ဆန္ဒပြုထားသည်။

စာဆိုမင်းယုဝေသည် မိမိတင်ပြလိုသော ကဗျာ့အတွေးအမြင်ကို မပြောသေးဘဲ ကလေးငယ်များ ကစားနေပုံမြင်ကွင်းဖြင့် အစပျိုး တင်ပြခဲ့သည်။ ပထမပိုဒ်တွင် စိမ်းလန်းသော မြက်ခင်းများပေါ်၌ နေရောင်ခြည်ဖြန့်လျက် ခင်းကျင်းထားသော အချိန်တွင် ကလေးများသည် တေးသီချင်းများကို ညီညီညာညာ သီဆို၍ ကစားနေကြသည်။ ထိုမြင်ကွင်းကို–

“နေခြည်ဖြန့်ကျင်း၊ မြမြက်ခင်း၌

တေးချင်းထံတျာ၊ သီဆိုညာလျက်

ကြည်သာပျော်ပါး၊ ကလေးများသည်

ကစားနေကြသည်တကား”[၁]

ဟု ဖွဲ့ဆိုထားသည်။ စစ်မက်ကင်းစင်၍ ငြိမ်းချမ်းသောကာလ၏ အနေအထားကို စာဖတ်သူတို့ စိတ်မျက်စိတွင် ထင်မြင်လာစေရန် ‘နေခြည်ဖြန့်ကျင်း၊ မြမြက်ခင်း’ ဟု ရေးဖွဲ့ခဲ့သည်။ မြက်ခင်းစိမ်းစိမ်းကိုပင် ‘မြမြက်ခင်း’ ဟု သုံးလိုက်ခြင်းဖြင့် စကားလုံးသည် ပို၍နူးညံ့လှပသွားသည်။ ငြိမ်းချမ်းသော ကာလများသည် နေချင့်စဖွယ်ဖြစ်သည် ဟူသောသဘောကို ထိုအဖွဲ့ဖြင့် တင်ပြနိုင်သည်။ ကလေးများ၏ ပျော်ရွှင်မှုကို သီချင်းဆိုနေသော အသံ၊ ကစားနေသော အမူအရာ၊ ကြည်သာပျော်ပါးနေသော စိတ်အခြေအနေတို့ဖြင့် တင်ပြဖွဲ့ဆိုထားသည်။ စစ်ငြိမ်းကာလ ငြိမ်းချမ်းသော အလှနှင့် ကလေးတို့၏ ပျော်ရွှင်ဖွယ်ရာဘဝကို ရိုးရှင်းကျစ်လျစ်စွာ တွဲစပ်ဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။

ဒုတိယပိုဒ်တွင် စစ်ငြိမ်းသော ကာလ၌ ကစားနေကြသော ကလေးတို့ကို မြင်ရသော သူတို့မှာလည်း ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့လာသည်။ ကလေးတို့ဘဝနှင့်ပတ်သက်၍ မျှော်လင့်ချက်များ ဖြစ်ထွန်းလာကြသည်။ ကလေးတို့ဘဝ တိုးတက်စေလိုသော မျှော်လင့်ချက်သည်ပင်

---

[၁] မင်းယုဝေ၊ ၂၀၁၅၊ ၂၀၆။

ကိုယ့်တိုင်းပြည် ကိုယ့်လူမျိုးကို တိုးတက်စေလိုသော မျှော်လင့်ချက်များ ဖြစ်သည်။ စစ်ငြိမ်းကာလ၏ အကျိုးကျေးဇူးပင် ဖြစ်သည်။ ထိုသို့သော အကျိုးကျေးဇူးများကို–

"သူတို့ကိုလျှင်၊ သူငါမြင်သော်
ကြည်လင်ရွှင်ပြ၊ ချမ်းမြေ့ကြ၍
ဘဝအတွက်၊ မျှော်လင့်ချက်တို့
တိုးတက်လာကြသည်တကား"[၁]

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ဖော်ပြထားသည်။ စစ်ငြိမ်းကာလတွင် လူသားတို့၏ ကြည်သာချမ်းမြေ့ပုံကို ရိုးရှင်းသော အဖွဲ့ဖြင့် ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ထိုသို့ အဆင့်ဆင့်ငြိမ်းချမ်းရေး၏ အရသာကို ဖွဲ့ဆိုပြီးမှ စစ်ဖြစ်လာသည်နှင့် နာကျင်ခံစားရမှုများကို–

"တစ်ချိန်တည်းပင်
လောင်မီးလွှမ်းဖုံး၊ လောကပြုန်းသည်၊
ဗုံးအနုမြူ၊ စွဲကိုင်သူနှင့်
စစ်ပူကြီးငယ်၊ ပြအံ့ရွယ်သော်
မာန်ထည်ရန်ရှင်၊ ရန်သခင်သို့
လူ့ခွင်သာရေး၊ တို့ဟစ်ကြွေးသည်
ကလေးတို့တွေ ကစားကြပါစေ"[၂]

ဟု ရေးဖွဲ့ထားသည်။ အနုမြူဗုံးလက်နက်နှင့် စစ်ပွဲတို့၏ ကြောက်ရွံ့ဖွယ်ကောင်းပုံကို 'လောင်မီးလွှမ်းဖုံး၊ လောကပြုန်း' ဆိုသည့် ရိုးရှင်းကျစ်လျစ်သော စကားလုံးဖြင့် တင်ပြထားသည်။ အနုမြူဗုံးလက်နက်ကို စွဲကိုင်လျက် လူတိုင်း အပူကြီးငယ် ဖြစ်ပေါ်စေရန် ကြံစည်ကြသည့် သူတို့ကို 'မာန်ထည်ရန်ရှင် ရန်သခင်' ဟု ဖွဲ့နွဲ့ခဲ့သည်။ ဘေးရန်တို့၏ အရှင်သခင်၊ ရန်ပြုလိုသည့် အရှင်သခင် ဆိုသောသဘောများကို စကားလုံးကျစ်ကျစ်လျစ်လျစ်ဖြင့် ဖွဲ့ဆိုထားသည်။ စစ်ကြောင့် အမျိုးမျိုးသော ပူပင်သောကများကို 'စစ်ပူကြီးငယ်' ဟု ကျစ်လျစ်စွာ သုံးနှုန်းထားပါသည်။ လူ့ဘောင်လောကအရေးအတွက် ကမ္ဘာသူ၊ ကမ္ဘာသားတို့၏ ဟစ်ကြွေးသံကို 'ကလေးတို့တွေ ကစားကြပါစေ' ဟု ရေးဖွဲ့ဖော်ပြထားသည်။ ထိုအရေးအဖွဲ့သည် ကဗျာဆရာ၏ အတွေး

---

[၁] မင်းယုဝေ၊ ၂၀၁၅၊ ၂၀၆။
[၂] မင်းယုဝေ၊ ၂၀၁၅၊ ၂၀၆။

အမြင်ကို ကဗျာဆန်ဆန် သွယ်ဝိုက်၍ ပုံဖော်ထားခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ စစ်ကို ရပ်စဲပါ၊ ငြိမ်းချမ်းရေးကို ပေးပါဟု ကြွေးကြော်သံ မပြုဘဲ 'ကလေးတို့တွေ ကစားကြပါစေ' ဟူသော ကြွေးကြော်သံသည် ကဗျာဖတ်သူတို့၏ရင်သို့ ထိခိုက်ခံစား စေနိုင်သည်။

ကဗျာတွင် ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် ကြီးပြင်းလာရမည့် ကလေးတို့၏ ကလေးအရွယ် ဘဝလေးတွင် ကစားခွင့်ပြုပါဟု တောင်းခံသံမှာ ရင်နင့်ဖွယ် ဖြစ်သည်။ ကရုဏာရသ မြောက်ပါသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးကို တောင့်တသော စာဆို၏အတွေးအမြင်ကို ကဗျာ ဖတ်သူထံသို့ ဖြန့်ဝေသော အတွေးစိတ်ကူးမှာ ကဗျာဆန်ပြီး နှစ်သက်ဖွယ် ဖြစ်သည်။ ကလေးတို့တွေ ကစားကြပါစေ ဟူသည့် အဖွဲ့သည် ထိုကဗျာ၏ အနှစ်ချုပ်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ရသမြောက်သော အတွေး၊ ရသမြောက်သော စိတ်ကူး၊ ရသမြောက်သော အရေးအဖွဲ့ဖြင့် ကမ္ဘာတစ်ဝှန်းလုံးအတွက် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သော ငြိမ်းချမ်းရေး တောင်းဆိုသံအဖြစ် တွေ့မြင်ရပါသည်။

ခြုံသုံးသပ်ချက်

ကဗျာဆရာ မင်းယုဝေနှင့်ပတ်သက်၍ စာပေပညာရှင် အသီးသီးတို့က မင်းယုဝေသည် လောက၏ တင့်တယ်ပြေပြစ်ခြင်းတို့ကို မြင်တတ်သိတတ်ပြီး လောကကို တင့်တယ်ပြေပြစ်စေလိုသော စေတနာကဗျာဆရာ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုကြသည်။ မင်းယုဝေသည် ကလေးငယ်များမှစ၍ သက်ကြီးရွယ်အိုများအထိ လူ့လောကတွင် ရှင်သန်နေကြသူများ၏ ဘဝများကို ပျော်ရွှင်သာယာ ငြိမ်းချမ်းစေလိုသည်။ မိမိ ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ လူအမျိုးမျိုးတို့၏ဘဝကို ဆင်ခြင်တွေးဆသည်။ ရင်မောစရာရှိလျှင် ကရုဏာစိတ်ဖြင့် အလှတရားပေါ်အောင်ဖွဲ့သည်။ ကြည်နူးဝမ်းမြောက်စရာ ရှိလျှင်လည်း မေတ္တာစိတ်ဖြင့် ကြည်နူးဝမ်းမြောက်ဖွယ်ဖြစ်အောင် ရေးဖွဲ့လေ့ ရှိသည်။ လောက၏ သောကဝေဒနာများကိုတွေ့လျှင် ဝေမျှခံစားပြီး အားပေးနှစ်သိမ့်ပေးသည်။ လောက လူသားတို့၏ဘဝများ သာယာချမ်းမြေ့စေလိုသည်။ ကြီးပွားတိုးတက်စေလိုသည်။ လောကခံကို ရဲရဲဝံ့ဝံ့ ရင်ဆိုင်ရဲသော သတ္တိရှိကြစေလိုသည်။ ကမ္ဘာကြီး ငြိမ်းချမ်းရေးသည် လူသားတို့ဘဝ ပျော်ရွှင်ရေးအတွက် အဓိကဟု ခံယူထားသည်။ သူ၏ကဗျာများတွင် ကရုဏာသံ၊ မေတ္တာသံ၊ အားပေးနှစ်သိမ့်သံ၊ ကျေနပ်အားရသံများ ရောနှောပါဝင် နေတတ်ပါသည်။ သူ၏ရေးဖွဲ့ဟန် ရိုးသားသော ကဗျာလေးများ၏ အဆုံးတွင် စာရေးသူ၏စေတနာမှ ပေါက်ဖွားလာသော ဘဝအတွေးအမြင် တစ်ခုခု ပေးထား တတ်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။

'ကျွန်ုပ်တွေ့သော ကဗျာတစ်ပုဒ်' တွင် မောင်နုမတော်စပ်သော ကလေးငယ်နှစ်ဦး၏ မေတ္တာတရားကို ချစ်ခြင်းမေတ္တာ အမူအရာများနှင့် နှစ်သက်ဖွယ် ဖွဲ့ဆိုပြီးမှ ထိုမြင်ကွင်းကြောင့် ကဗျာတစ်ပုဒ် ပေါက်ဖွားလာရပုံကို တင်ပြထားသည်။ လူ့လောကကို အလှဆင်ပြုပြင်ပေးသော ကဗျာတစ်ပုဒ်သည်လည်း မေတ္တာတရားမှပင် ပေါက်ဖွားလာနိုင်စွမ်း ရှိသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

'မအိုသူများ' ကဗျာတွင် နေ့စဉ် တွေ့မြင်နေကျဖြစ်သော်လည်း အမှုမဲ့အမှတ်မဲ့ ရှိနေသော အကြောင်းအရာကို အတွေးဖွဲ့စရာ ကဗျာလေးတစ်ပုဒ်ဖြစ်လာအောင် တင်ပြထားသည်။ လောကတွင် ကွယ်လွန်ပြီးဖြစ်သောသူများသည် အိပ်မက်ထဲ၌မူ မပြောင်းလဲဘဲ ရှိနေသည်။ သက်ရှိထင်ရှား ရှိနေသူမှာမူ ဇရာကို မလွန်ဆန်နိုင်ဘဲ ပြောင်းလဲနေရသည်ဟူသော အတွေးသည် လေးနက်သောသဘောကို မဆောင်သော်လည်း ကဗျာတစ်ပုဒ်ဖြစ်လာသည့် အတွေးလေးဖြစ်၍ ဆန်းသစ်ပြီးလျှင် ကဗျာဆန်သော အတွေးကြောင့် ကဗျာသည် လှပသွားသည်။ အိပ်မက်တွင် ဖြစ်မြဲဓမ္မတာဖြစ်၍ အမှန်တရားလည်း ပါဝင်သည်။

'အတွယ်အတာ' ကဗျာတွင်မူ မိုးကောင်းကင်ရှိ တိမ်လွှာနှင့်တူသောသူတို့၏ ဘဝနှင့် မြေကြီး၌ စွဲမြဲအမြစ်တွယ်နေသော သစ်ပင်နှင့်တူသော လူတို့၏ လောကဓံတရားကြုံလာရာ၌ ကြံ့ခိုင်မှု ကွဲပြားပုံကို တင်ပြထားသည်။ မိမိဘဝသည် မြင့်မားလှသည်ဟုဆိုကာ ဝံ့ကြွား၍ မနေသင့်ပေ။ မြေကြီးဆန်သော ဘဝသည်လည်း အမြစ်တွယ်မှု ခိုင်မြဲပါက လောကဓံကို ကြံ့ကြံ့ခံနိုင်သည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။ လူတို့သည် သံယောဇဉ်တွယ်စရာ တစ်ခုခု ခိုင်ခိုင်မာမာရှိလျှင် ဘဝ၌ရပ်တည်ရှင်သန်ရန် အင်အားရှိသည်။ အမြစ်တွယ်မှုမရှိလျှင် မည်သို့ပင် အထက်တန်းလွှာဘဝ ဖြစ်သော်လည်း လောကဓံကို ခံနိုင်ရည်မရှိဟူသော အတွေးကို ပေးနိုင်သည်။

'ကစားကြပါစေ' ဟူသောကဗျာတွင် ငြိမ်းချမ်းရေးကို တောင့်တသော စာဆို၏ ကဗျာဖြစ်ပေါ်လာသော အတွေးစိတ်ကူးသည် ကလေးများ ပျော်ရွှင်စွာ ကစားနေသည့် မြင်ကွင်းမှ အစပြုခဲ့သည်။ အရိုးဆုံးကဗျာဟု ဆိုနိုင်သော်လည်း လူသားတိုင်း တောင့်တရသော ငြိမ်းချမ်းရေးဆိုသည့် အမှန်တရား ပါဝင်သည်။ ထိုအမှန်တရားကို စာဆိုက ပုံဖော်တင်ပြရာတွင် အတွေးစိတ်ကူးသည် နူးညံ့သိမ်မွေ့၍ ကဗျာဆန်လှပါသည်။

မင်းယုဝေ၏ကဗျာများသည် ကဗျာပီသသည်။ ကဗျာဆုံးလျှင် ကဗျာဆရာ ထားရစ်ခဲ့သော အတွေးအခေါ်တစ်ခုကို ရလိုက်သည်။ ယခု သုံးသပ်ပြထားသော ကဗျာ (၄)ပုဒ်မှာမူ ကဗျာ့အတွေးအခေါ်သည် လေးနက်သည်ဟု မဆိုသာသော်လည်း

စာဖတ်သူတို့ မျှော်လင့်မထားသော အတွေးအမြင်များ ဖြစ်နေသည့်အတွက် ဘဝအသိ ရရုံသာမက ကဗျာဖတ်သူတို့အတွက် ကဗျာဆန်ခြင်းရသကို ရရှိနိုင်သည်ဟု ထင်မြင်မိပါသည်။

နိဂုံး

မင်းယုဝေ၏ ကဗျာများသည် သူတွေ့မြင်ကျင်လည်ရာ ဘဝပတ်ဝန်းကျင်ကို မှီး၍ ဖွဲ့သီထားသော အတွေးအမြင်ပါသော ကဗျာများ ဖြစ်သည်။ သူ၏အတွေးအမြင်များသည် ရိုးရှင်းသည်။ သို့သော် ကဗျာ့သစ္စာခေါ် ကဗျာ၏ အမှန်တရားများ ပါဝင်သည်။ ကဗျာ့ခံစားမှု အမှန်တရားဆီသို့ ရောက်အောင် ရေးဖွဲ့ရာတွင်လည်း စကားအသုံးအနှုန်း၊ နိမိတ်ပုံ၊ အလင်္ကာ၊ ကာရန်၊ အသံတို့ကို ရွေးချယ်ဖွဲ့စပ်ရာတွင်လည်း ကဗျာဆရာ၏ စိတ်ကူးအတိုင်း ရိုးရိုးရှင်းရှင်းပင် ဖြစ်သည်။ စေတနာ ရည်ရွယ်ချက်သို့ ရောက်အောင် ပို့ဆောင်နိုင်သည်။ မင်းယုဝေအပါအဝင် အခြား ကဗျာစာဆိုတို့၏ ဘဝများမှ ကဗျာ့အတွေးအမြင်များကိုလည်း ဆက်လက် လေ့လာသင့်သည်ဟု ထင်မြင်မိပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

မြန်မာဘာသာ

ဇော်ဂျီ။ (၁၉၆၃)။ ***ရသစာပေအဖွင့်***။ မန္တလေး၊ မိုးဦးပန်းစာပေတိုက်။

ဇော်ဂျီ။ (၂၀၀၄)။ ***ရသစာပေအဖွင့်နှင့်နိဒါန်း***။ (ဒုကြိမ်)။ ရန်ကုန်၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ။

ဇော်ဂျီ။ (၂၀၁၅)။ ***မင်းယုဝေကဗျာပေါင်းချုပ်***။ (နောက်ဆက်တွဲ)။ ရန်ကုန်၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ။

တာရာ၊ (ဒဂုန်)။ (၁၉၇၀)။ ***စာပေသဘောတရား၊ စာပေဝေဖန်ရေး၊ စာပေလှုပ်ရှားမှု***။ ရန်ကုန်၊ စံပယ်ပုံနှိပ်တိုက်။

တာရာ၊ (ဒဂုန်)။ (၂၀၀၃)။ ***အလှဗေဒ –၂***။ ရန်ကုန်၊ ဇဝရတ်ရောင်စုံပုံနှိပ်တိုက်။

တိုက်စိုး။ (၂၀၁၅)။ ***မင်းယုဝေကဗျာပေါင်းချုပ်***။ (နောက်ဆက်တွဲ)။ ရန်ကုန်၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ။

မင်းယုဝေ။ (၂၀၁၅)။ ***မင်းယုဝေကဗျာပေါင်းချုပ်***။ ရန်ကုန်၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ။

မြဇင်နှင့်အများ။ (၁၉၇၄)။ ***နရီနှင့်နိမိတ်ပုံ*** ။ ရန်ကုန်၊ မိုးကိုကိုစာပေ။

မြဇင်နှင့်အများ။ (၁၉၈၄)။ ***မြန်မာကဗျာစာတမ်းများ***။ (၃) ။ ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန်ပုံနှိပ်တိုက်။

ဝင်းတင်၊ ဦး၊ (ဟံသာဝတီ–)။ (၂၀၁၅)။ ***မင်းယုဝေကဗျာပေါင်းချုပ်***။ (နောက်ဆက်တွဲ)။ ရန်ကုန်၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ။

ဝင်းမွန်၊ (တက္ကသိုလ်–)။ ***မင်းယုဝေကဗျာပေါင်းချုပ်***။ (နောက်ဆက်တွဲ)။ ရန်ကုန်၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ။

ဝင်းလတ်။ (၁၉၇၀)။ ***ခေတ်သစ်ကဗျာ၊ ခေတ်သစ်စာ*** ။ ရန်ကုန်၊ သန်းဌေးစာပေ။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာ

Ralph Raush, Moner Kathleen. (1998). ***NTC 's Dictionary of Literary Terms*** . U.S.A NTC Publishing Group Lincoln Wood Illinois.